

17. nóvember 2010
SÍ-68017

Nefndasvið Alþingis
nefndasvid@althingi.is
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Með tölvupósti dags. 11. nóvember 2010, óskaði efnahags- og skattanefnd Alþingis eftir umsögn Seðlabanka Íslands um tillögu til þingsályktunar um samvinnuráð um þjóðarsátt, 80. mál.

1. Samvinnuráð

Ekki er ljóst af þingsályktuninni hvort hugmyndin sé að formfesta samráðsvettvang stjórnvalda og annarra hagsmunaaðila sem verið hefur til staðar í mörg ár eða hvort hugmyndin sé að setja á fót sérstaka stofnun sem fer með þau verkefni sem tilgreind eru.

Hvort sem er, þá gerir Seðlabankinn ekki athugasemd við þá hugmynd að koma á fót slíku ráði en vill þó vekja athygli á því að miðað við núverandi lög getur slíkt ráð ekki farið með ákvarðanir í peningamálum sem Seðlabankinn eða peningastefnunefnd hans fer með.

2. Verkefni samvinnuráðs

Verkefni samvinnuráðsins eru í tíu liðum og fer umsögn bankans við hvert þeirra hér á eftir.

1. „Almenn skuldaleiðrétting, með jafnræði, réttlæti og hagkvæmni að leiðarljósi, sem gagnist öllum.“
 - Seðlabankinn er sammála því að endurskipulagning skulda heimila og fyrirtækja sé mikilvæg forsenda efnahagsbata á Íslandi. Mikilvægi þessarar endurskipulagningar hefur enda verið ítrekað í efnahagsáætlun stjórnvalda og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins.
 - Rannsóknir Seðlabankans á skuldum heimila og nýlegar niðurstöður sérfræðingahóps forsætisráðherra gefa hins vegar skýrt til kynna að flöt niðurfelling skulda, óháð

greiðslugetu, sé ákaflega ómarkviss og dýr ráðstöfun og feli því í sér sóun á almannafé. Seðlabankinn hefur því lagst gegn slíkri útfærslu á endurskipulagningu skulda.

2. „Lækkun stýrivaxta Seðlabanka Íslands.“

- Seðlabankinn vill minna á að samkvæmt lögum hefur peningastefnunefnd Seðlabankans fullt sjálfstæði gagnvart pólitískum stjórnvöldum til að ákveða vexti bankans og aðra þætti peningastefnunnar. Þingsályktunartillagan myndi því kalla á lagabreytingu sem væri fráhrarf frá því sem viðgengst í öðrum vestrænum ríkjum og gengi þvert gegn reynslu annarra landa og niðurstöðum fjölda rannsókna um hvernig fyrirkomulagi peningastefnunnar er best háttað. Tillagan gengi einnig gegn því markmiði stjórnvalda að Ísland verði aðili að Evrópusambandinu, þar sem gerð er skýr krafa um sjálfstæði peningastefnunnar gagnvart pólitískum stjórnvöldum.
- Um rökin fyrir núverandi framkvæmd peningastefnunnar og þeim ákvörðunum sem teknar hafa verið hefur ítrekað verið fjallað um í yfirlýsingum og fundargerðum peningastefnunefndar, í riti Seðlabankans *Peningamálum* og í greinargerðum sem fylgja efnahagsáætlun stjórnvalda og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins.

3. „Trygging stöðugs verðlags.“

- Verðstöðugleiki er grundvallarforsenda efnahagslegs stöðugleika hvers lands og því engin tilviljun að verðstöðugleiki sé gerður að meginmarkmiði peningastefnunnar um allan heim. Er það gert í ljósi rannsókna og reynslu. Sömu rannsóknir og reynsla gefa einnig skýrt til kynna að viðvarandi verðstöðugleiki verður ekki tryggður nema með skynsamlega framkvæmdri peningastefnu sem ákvörðuð er af sjálfstæðum seðlabanka. Aðrar aðgerðir, eins og t.d. breytingar á neyslusköttum, geta hins vegar eingöngu haft tímabundin áhrif á verðbólgu. Þær eru því ekki heppilegt verkfæri til að stuðla að varanlegum stöðugleika verðlags.

4. „Atvinnuskapandi framkvæmdir.“

- Að stuðla að aukinni fjárfestingu í kjölfar fjármálakreppunnar er afar brýnt. Þannig er skotið stoðum undir efnahagsbatann og langtíma hagvaxtargeta þjóðarbúsins styrkt. Að því leyti sem

atvinnuskapandi framkvæmdir eru byggðar á eðlilegum viðskipalegum forsendum, svo fjármunum verði ekki kastað á glæ, styður Seðlabankinn slíka viðleitni.

5. „Jöfnun áhættu í skiptum lánveitenda og lántaka.“
 - Seðlabankinn er sammála því að lánveitandi þurfi að gæta að sér við lánveitingar og að regluverkið þurfi að vera þannig að hann gæti varkárni í rekstri.
 - Eins og ítrekað hefur komið fram í umsögnum bankans um notkun verðtryggingar lánasamninga, telur bankinn að besta leiðin til að draga úr notkun verðtryggingar, ef hún á annað borð er talin slæm, sé að tryggja viðvarandi lága og stöðuga verðbólgu.
6. „Stytting fyrningarfresta krafna eftir gjaldþrot.“
 - Lögum um fyrningarfrest hefur þegar verið breytt.
7. „Jöfnun samkeppnisstöðu fyrirtækja á markaði.“
 - Seðlabankinn styður það að skýrar reglur séu fyrir hendi svo að eignarhald fjármálastofnana á rekstrarfélögum skekki ekki samkeppnisstöðu á markaði.
8. „Sköpun stöðugleika og festu í rekstri ríkisins.“
 - Seðlabankinn er sammála því að mikilvægt sé að stuðla að stöðugleika og festu í rekstri ríkisins. Það er til þess fallið að draga úr hagsveiflum. Í tengslum við efnahagsáætlun stjórnvalda og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins hefur fjármálaregla þegar verið tekin upp sem mikilvægur liður í að skapa slíka festu. Mikilvægt er að skapa þverpólítíska samstöðu um slíka reglu.
9. „Gerð langtímaáætlana um útgjöld ríkisins.“
 - Seðlabankinn er sammála mikilvægi þess að gerðar séu langtímaáætlanir í ríkisfjármálum og að þeim sé fylgt við framkvæmd fjárlaga. Í tengslum við efnahagsáætlun stjórnvalda og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins hefur slík áætlun verið undirbúin, en huga þarf að því að stofnanaleg umgjörð slíkrar áætlanagerðar sé nægilega traust.
10. „Endurskipulagning ríkisfjármála og endurskoðun samstarfsáætlunar Íslands og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins.“
 - Efnahagsáætlunin er í stöðugri endurskoðun eftir því sem efnahagsaðstæður breytast. Áætlað er að fjórðu endurskoðun efnahagsáætlunarinnar ljúki um nk.

áramót. Seðlabankinn er þeirrar skoðunar að mikilvægt sé að hvíka ekki frá meginmarkmiðum áætlunarinnar um aðhald í ríkisfjármálum, endurreisn fjármálakerfisins og stöðugleika í peninga- og gengismálum.

Virðingarfyllst

SEÐLABANKI ÍSLANDS

Arnór Sighvatsson
aðstoðarseðlabankastjóri

Þórarinn G. Pétursson
aðalhogfræðingur